



Õiguskantsler

Hr Tõnis Korts  
Eesti Jahimeeste Selts  
ejs@ejs.ee

Teie nr

Meie 13.04.2016 nr 7-6/150313/1601579

## Jahitunnistuse kehtivuse peatamine

Austatud härra Korts

Avaldaja palus kontrollida Eesti Jahimeeste Seltsi (EJS) tegevust tema jahitunnistuse kehtivuse peatamisel ja vaidemenetluses.

Leian, et EJS-i tegevuses oli mitmeid puudusi. Nii ei teavitanud EJS avaldajat jahitunnistuse kehtivuse peatamise menetluse algatamisest ega kuulanud teda menetluse käigus ära. EJS-i vaideotsuse põhjendused olid eksitava sisuga. Vaideotsuses puudus selgitus või viide avaldaja kabevõimaluste kohta.

Palun EJS-l edaspidi järgida haldusmenetluse läbiviimisel haldusmenetluse seadusest tulenevaid nõudeid. Soovitan seltsi haldusmenetluselase teadlikkuse tõstmiseks korraldada infopäev või koolitus.

### 1. Jahitunnistuse kehtivuse peatamise otsus

13.03.2014 tuvastas Keskkonnainspeksioon (KKI) avaldaja [JahiS](#) § 58 rikkumise. 01.07.2014 väärteloosusega karistas KKI avaldajat rahatrahviga. 04.11.2014 (s.o otsuse jõustumisest 4 kuud hiljem) edastas KKI otsuse EJS-le. 12.12.2014 (s.o rikkumisest 9 kuud hiljem) otsustas EJS KKI-i saadetud info pinnalt ja [JahiS](#) § 37 lg 1 p 2 alusel peatada avaldaja jahitunnistuse kehtivuse 3 kuuks. Seejuures ei teavitanud EJS avaldajat algatatud menetlusest ega kuulanud teda enne otsuse tegemist ära.

Keskkonnaministeerium (KEM) on [JahiS](#) § 10 lg 1 ls 1 alusel andnud 22.07.2013 halduslepinguga nr 4-1.1/13/151 jahitunnistuse väljaandmise ja jahitunnistuse kehtivuse peatamise ülesanded üle EJS-le.

[JahiS](#) §-des 49–63 sisalduvad vastutussätted ei näe ette jahitunnistuse kehtivuse peatamist väärtekaristusena jahiseaduses sätestatud nõuete rikkumise eest. Nimetatud sätted võimaldavad

kohaldada karistusena rahatrahvi ja aresti, mille otsustab [JahiS](#) § 65 lg 2 järgi KKI-i väärtegade kohtuvälise menetlejana. Seega ei toimu jahitunnistuse kehtivuse peatamise otsustamine KKI-i läbiviidava vääртеomenetluse raames, vaid EJS-i läbiviidavas haldusmenetluses.

EJS-i jahitunnistuse kehtivuse peatamise otsus on haldusakt. [HMS](#) § 35 lg 1 p 2 järgi algab haldusmenetlus haldusakti andmiseks haldusorgani initsiatiivil algatatud haldusmenetluses inimese teavitamisega menetlusest. Kuigi teavitamise nõue ei ole absoluutne ([HMS](#) § 40 lg 3), tuleb võimalusel vältida inimest puudutavate küsimuste arutamist ilma tema teadmata.

Teadmata, et menetlus on käivitunud, ei ole inimesel võimalik kasutada muid menetlusõigusi – nt [HMS](#) § 40 lõikes 1 sisalduvat õigust olla ära kuulatud. Ära kuulamine näitab austust inimese vastu. Teisalt aitab ära kuulamise käigus inimese esitatud haldusorganil täita [HMS](#) §-s 6 sätestatud uurimiskohustust ning tagada, et kõik asjas tähtsust omavad asjaolud on välja selgitatud ja tõendid kogutud.<sup>1</sup>

[JahiS](#) § 37 lg 1 p 2 annab EJS-le kaalutusõiguse otsustada, kui pikaks ajaks vahemikus 1 päev kuni 3 aastat jahitunnistuse kehtivus peatada. Inimese teavitamine ja ära kuulamine on vajalikud kaalutusõiguse teostamiseks ([HMS](#) § 4 lg 2) ja proportsionaalse otsuse langetamiseks ([HMS](#) § 3 lg 2), s.t üksikjuhtumi õiglaseks lahendamiseks.

Lisaks KKI-i tuvastatud jahiseaduse nõuete rikkumise iseloomule oleks olnud kaalumisel oluline arvestada ka jahitunnistuse kehtivuse peatamise menetluse aega. Avaldaja 13.03.2014 rikkumise tuvastamisest KKI-i poolt kuni EJS-i 12.12.2014 otsuseni möödus ligi 9 kuud. Samuti on kaalumisel oluline arvestada, milline oli inimese rikkumise järgne käitumine kuni jahitunnistuse kehtivuse peatamiseni, sh kas on uusi rikkumisi, kas rahatrahv on tasutud, milline on inimese seisukoht kohaldatava meetme osas jms.

Jättes avaldaja jahitunnistuse kehtivuse peatamise otsustamisel menetluse algatamisest teavitamata ja ära kuulamata, eksis EJS [HMS](#) § 35 lg 1 p 2 ja [HMS](#) § 40 lg 1 nõuete vastu.

## 2. Vaideotsus

30.12.2014 vaideotsusega jättis EJS rahuldamata avaldaja jahitunnistuse kehtivuse peatamise otsusele esitatud vaide. Vaideotsuses viidati EJS-i ja Maanteeameti tegevuse sarnasusele. Kaebevõimaluste info vaideotsuses puudus.

Vaidemenetlus kui halduskohtusse pöördumisele eelnev etapp ei tohiks kahjustada isiku õigust tõhusale õiguskaitsele. Seetõttu peab vaidemenetluse läbiviimine olema asjatundlik ning selle käigus koostatud dokumentides sisalduv teave õige ja arusaadav.

Vaideotsuses viidatud mootorsõiduki juhtimisõiguse äravõtmine otsustatakse vääртеomenetluse käigus ja selle otsuse teeb vääртеo kohtuvälise menetleja ([VTMS](#) § 125 lg 1). Vastavalt [VTMS](#) §-le 204<sup>3</sup> saadetakse juhtimisõiguse äravõtmise otsus selle täitmisele pööramiseks asjaomasele asutusele ([LS](#) § 127 järgi Maanteeamet) otsuses märgitud õiguste äravõtmiseks ning süüdlaselt nende õiguste teostamiseks väljastatud dokumendi hoiulevõtmiseks.

<sup>1</sup> Vt ka [RKHK otsus nr 3-3-1-44-14, p 17](#): „Ära kuulamine aitab legitimeerida koormavat haldusakti adressaadi silmis ja sellel on väärtus ka imperatiivsete kohustuste korral.“

Seega lähtub Maanteeameti tegevus saadud väärtetoosuses märgitust. Maanteeameti ülesandeks on võtta isiku juhiluba hoiule, teha juhtimisõiguse äravõtmise kohta märke vastava(te)sse andmebaasi(desse) jmt. Kuigi ka Maanteeameti tegevus seoses juhtimisõiguse äravõtmise vormistamisega on haldusmenetlus (haldustoiming), ei ole Maanteeametil õigust otsustada juhtimisõiguse äravõtmise ega selle kestuse üle. EJS on aga jahitunnistuse kehtivuse peatamisel otsustaja rollis.<sup>2</sup>

Seega ei olnud EJS-i 30.12.2014 vaideotsuses sisalduv viide EJS-i ja Maanteeameti tegevuse sarnasusele õige.

Otsuse edasikaebamist puudutav info vaideotsuses või vaide tagastamisotsuses peab samuti olema korrektne.

Nii nõuab [HMS](#) § 86 lg 2 selgelt, et vaide rahuldamata jätmisel peab vaideotsus olema põhjendatud ja sisaldama selgitust kaebuse esitamise kohta halduskohtule. Täpsemalt sätestab [HMS](#) § 57 lg 1, et haldusaktis (s.t ka vaideotsuses) peab olema viide haldusakti vaidlustamise võimaluste, koha, tähtaja ja korra kohta. Vaidlustamisviite puudumine ei mõjuta iseenesest haldusakti kehtivust, vaidlustamise tähtaega ega too kaasa muid õiguslikke tagajärgi ([HMS](#) § 57 lg 2). Ent teatud juhtudel võib selle puudumine olla kaebetähtaja ennistamise aluseks ([HMS](#) § 57 lg 3).<sup>3</sup>

Kuigi vaidlustamisviite puudumine ei mõjuta otseselt vaideotsuse õiguspärasust, on selle äratoomine otsuses oluline põhimõte [PS](#) §-st 14 tuleneva hea halduse tava järgimiseks.

EJS-i 30.12.2014 vaideotsuses puudus selgitus või viide avaldaja kaebvõimaluste kohta. Seega eksis EJS [HMS](#) §-s 86 ja [HMS](#) §-s 57 sätestatud nõuete vastu.

Ootan tagasisidet soovitusel 16.05.2016.

Lugupidamisega

*/allkirjastatud digitaalselt/*

Ülle Madise

Koopia: Keskkonnaministeerium, Keskkonnainspeksioon.

Ksenia Žurakovskaja-Aru 693 8430. Ksenia.Zurakovskaja-Aru@oiguskantsler.ee

<sup>2</sup> Vrdl EJS-i registripidaja funktsiooniga [RKKK otsus nr 3-1-1-5-16](#).

<sup>3</sup> [RKKH määrus nr 3-3-1-23-07, p 13](#); vt ka [RKKH määrus nr 3-3-1-2-15, p 9 ja p 20](#).